مەرگی دوا هونەرمەندی سوریالیست

لیۆنۆرا کارینگتۆن، یەکێک لە هونەرمەندە رەسەن و کۆنەکانی قوتابخانەی سوریالیزم لە تەمەنی ٩٤ ساڵیدا کۆچی دوایی کرد.

ئەم وێنانە دەرهاویشتەی زیهنێکن کە سەرقاڵی وێنەکردنی واقعێکەو دەیەوێت بەسەر هەموو ئەو شتانەدا تێپەڕێت کە دەبینرێن

لیۆنۆرا کە لەدایکبووی بەریتانیا بوو، پاش هەڵهاتن لە نەخۆشخانەیەکی دەروونی و ئەوروپای داگیرکراو لەلایەن نازییەکانەوە لە سەردەمی جەنگی دووەمی جیهانیدا رووی لە مەکسیک کرد و تا کۆتایی تەمەنی لەوێ مایەوە. ئەو لە رێگەی بەرهەمەکانییەوە کە دونیا ئەفسانەییەکانی بەرجەستە دەکرد، ناوبانگێکی جیهانیی وەرگرت. لیۆنۆرا کارینگتۆن لەگەڵ پەیکەرتاشی و نیگارکێشان، کە لە هەموو جیهان نمایش دەکرا، رۆمان و وتار و شیعریشی دەنووسی. هۆمەر ئاریجیسی شاعیر، هاوڕێی ئەم هونەرمەندە وتی: «کارینگتۆن دوا سوریالیستی زیندوو بوو، ئەو ئەفسانەیەکی زیندوو بوو».

خانمی کارینگتۆن بەناوبانگ بوو بە خولقاندنی بەرهەمی پڕ لە نهێنی و وێنەکردنی دیمەنی نامۆی باڵندە و پشیلە و بوونەوەری هاوشێوەی مرۆڤ بە شاخێکەوە و بوونەوەری دیکە.

ژیانی پر لە بەسەرهات:

ئەنجومەنی نەتەوەیی کولتوور و هونەری مەکسیک رایگەیاند کە لیۆنۆرا کارینگتۆن رۆژی چوارشەممە ٢٠١١/٥/٢٥ بەهۆی نەخۆشی لە کۆئەندامی هەناسەدان گیانی سپاردووە.

ژیانی ئەم هونەرمەندە لێوان لێوە لە رووداو و بەسەرهاتی سەیر. ئەو ساڵی ١٩١٧ لە لینکشایەر و لە خێزانێکی ئەریستۆکرات لەدایکبووە و هەر لە منداڵییەوە سەرقاڵی نیگارکێشان بوو.

لە تەمەنی بیست سالیدا رۆیشتە پاریس و لەوێ عاشقی ماکس ئەرنست، نیگارکێشی سوریالیست دەبێت کە ٢٦ ساڵ لە خۆی گەورەتربوو.

ماکس ئەرنست دەبێتە پردی ئاشنابوونی بە چەندین هونەرمەندی قوتابخانەی سوریالیزم، وەکو سلڤادۆر دالی، مارسل دۆشان، خوان میرۆ و ئاندرێ بۆرتۆن. لیۆنۆرا کارینگتۆن یەکەمین پێشانگەی سوریالیستی ساڵی ١٩٣٨ لە پاریس و ئەمستردام کردەوە.

ساڵی ١٩٣٩ لە فەرەنسای داگیرکراوی نازییەکان، ئەرنستیان دەستگیر کرد و بەم هۆیەوە کارینگتۆن خەمۆکییەکی سەخت یەخەی پێدەگرێت و لە نەخۆشخانەیەکی دەروونی لە ئیسپانیا دەخرێتە ژێر چاودێرییەوە. پاش ماوەیەک لە نەخۆشخانەکە هەڵدێت و لە لیسبون لەگەڵ رێناتۆ لدۆک، شاعیر و رۆژنامەنووس، هاوسەرگیری دەکات. ئەوان دوای ساڵی ١٩٦٤ بەرەو مەکسیک سەفەریان کرد. لیۆنۆرا کارینگۆن بۆ هەمیشە لە مەکسیک دەمێنیتەوە و دەبێتە هاوڕێی فرێدا کالۆ و ئۆکتاڤیۆ پاز، شاعیری براوەی خەڵاتی نۆبڵ.

لیۆنۆرا ساڵی ١٩٦٤ لەگەڵ ئمریکۆ چیکی ڤایس، نووسەر و فۆتۆگرافەری مەجەری هاوسەرگیری دەکات و دوو منداڵی دەبێت.

ئەنجوومەنی نەتەوەیی مەکسیک نووسیویەتی: «ئەو دنیایەکی ئەفسانەیی خوڵقاند، کە تیایدا دیمەنەکان لەژێر رکێفی بوونەوەرە جادووییەکاندایە، ماری کوبرا لەگەڵ بزنەکان تێکدەئاڵێن و قەلەڕەشە کوێرەکان دەبن بە درەخت.»

«ئەم وێنانە دەرهاویشتەی زیهنێکن کە سەرقاڵی وێنەکردنی واقعێکە و دەیەوێت بەسەر هەموو ئەو شتانەدا تێپەڕێت کە دەبینرێن».

لیۆنۆرا کە لەدایکبووی بەریتانیا بوو، پاش هەڵهاتن لە نەخۆشخانەیەکی دەروونی و ئەوروپای داگیرکراو لەلایەن نازییەکانەوە لە سەردەمی جەنگی دووەمی جیهانیدا رووی لە مەکسیک کرد و تا کۆتایی تەمەنی لەوێ مایەوە. ئەو لە رێگەی بەرهەمەکانییەوە کە دونیا ئەفسانەییەکانی بەرجەستە دەکرد، ناوبانگێکی جیهانیی وەرگرت. لیۆنۆرا کارینگتۆن لەگەڵ پەیکەرتاشی و نیگارکێشان، کە لە هەموو جیهان نمایش دەکرا، رۆمان و وتار و شیعریشی دەنووسی